

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE
I EKONOMSKIH ODNOSA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ
И ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FOREIGN TRADE AND ECONOMIC RELATIONS

**Analiza
vanjskotrgovinske
razmjene Bosne i
Hercegovine**

**I-VI
2017**

Sarajevo, avgust 2017. godine

SADRŽAJ

1. ROBNA RAZMJENA BOSNE I HERCEGOVINE.....	4
2. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO ROBAMA.....	5
2.1 ROBNA RAZMJENA POLJOPRIVREDNIH I INDUSTRIJSKIH PROIZVODA.....	10
3. ROBNA RAZMJENA SA NAJZNAČAJNIJIM PARTNERIMA	11
4. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO REGIONIMA	14
5. ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA EVROPSKE UNIJE	15
5.1 ROBNA RAZMJENA SA EU PO TB.....	16
5.2 ROBNA RAZMJENA SA HRVATSKOM	18
6. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA CEFTA-E	19
6.1 ROBNA RAZMJENA PO ZEMLJAMA – POTPISNICAMA CEFTA-E	20
6.2 ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA CEFTA-E PO TARIFNIM BROJEVIMA (TB)	22
6.3 ROBNA RAZMJENA SA SRBIJOM	24
7. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA EFTA-E	25
7.1 ROBNA RAZMJENA PO ZEMLJAMA – POTPISNICAMA EFTA-E	26
7.2 ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA EFTA-E PO TARIFNIM BROJEVIMA (TB)	27
8. ROBNA RAZMJENA BIH SA TURSKOM	29
9. ROBNA RAZMJENA BIH U SEKTORU POLJOPRIVREDE	31
STATISTIČKI DODATAK	34
PRILOG 1	35
PRILOG 2	36
PRILOG 3	37

UVODNE NAPOMENE

U ovom dokumentu su prezentovane detaljne informacije o robnoj razmjeni BiH za period I-VI 2017. godine.

- Ukupna robna razmjena Bosne i Hercegovine u periodu I-VI 2017. godine iznosila je 13,82 milijarde KM, što je za 1,59 milijardi KM ili 12,98% više u odnosu na robnu razmjenu ostvarenu u istom periodu 2016. godine.*
- U periodu I-VI 2017. godine uvezeno je robe u vrijednosti od 8,61 milijardu KM, što je za 11,55% više u odnosu na isti period 2016. godine. Istovremeno, ukupan izvoz iznosio je 5,21 milijardu KM i isti bilježi rast za 15,43% u posmatranom periodu. Trgovinski deficit u posmatranom periodu 2017. godine iznosio je 3,40 milijardi KM, što je za 6,10% više u odnosu na isti period prethodne godine. U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je rast izvoza, uvoza i deficita. Pokrivenost uvoza izvozom u periodu I-VI 2017. godine iznosila je 60,48%.*
- Evropska unija je i dalje naš glavni vanjskotrgovinski partner, tako da u ukupnom obimu robne razmjene EU učestvuje sa 65,21%, zatim zemlje potpisnice Sporazuma „CEFTA-e 2006“ učestvuju sa 13,61%, dok ostale zemlje učestvuju sa 21,18%.*
- Izvoz u EU ostvaruje učešće sa 72,39% u ukupnom bh izvozu, a uvoz iz zemalja EU učestvuje sa 60,87% u ukupnom bh uvozu. U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je rast izvoza u EU za 12,75%, rast uvoza iz EU za 9,49%, te rast trgovinskog deficita od 1,92%.*
- Izvoz u zemlje CEFTA-e učestvuje sa 15,56% u ukupnom bh izvozu, a uvoz iz zemalja CEFTA-e učestvuje sa 12,43% u ukupnom bh uvozu. Bosna i Hercegovina je u robnoj razmjeni sa zemljama CEFTA-e zabilježila rast izvoza za 30,44%, rast uvoza za 9,47% i pad trgovinskog deficita od 27,07%.*
- Izvoz u ostale zemlje (osim zemalja koje pripadaju grupacijama EU i CEFTA-e) ostvaruje učešće od 12,05% u ukupnom bh izvozu, dok uvoz iz ostalih zemalja u ukupnom bh uvozu učestvuje sa 26,71%.*
- Od glavnih trgovinskih partnera, najveću pokrivenost uvoza izvozom imamo sa: Austrijom od 145,18%, Slovenijom 104,44%, Nizozemskom 103,04%, Njemačkom 76,88%, te Hrvatskom 72,55%.*
- Bosna i Hercegovina je u periodu I-VI 2017. godine najviše izvozila u: Njemačku (772,69 miliona KM), Hrvatsku (601,81 milion KM), Italiju (601,12 miliona KM), Srbiju (496,44 miliona KM), Sloveniju (460,16 miliona KM), Austriju (437,96 miliona KM), Tursku (187,92 miliona KM), te Crnu Goru (158,16 miliona KM).*
- U posmatranom periodu, Bosna i Hercegovina je naviše uvozila iz: Njemačke (1,01 milijardu KM), Italije (994,44 miliona KM), Srbije (938,79 miliona KM), Hrvatske (829,47 miliona KM), Kine (566,22 miliona KM), Slovenije (440,60 miliona KM), Rusije (405,43 miliona KM), Turske (357,07 miliona KM), te SAD (304,34 miliona KM).*

1. ROBNA RAZMJENA BOSNE I HERCEGOVINE

Tabela 1. Uporedni pregled robne razmjene BiH

Mil.KM

OPIS	I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017	Prosjek	Index 2017/2016
IZVOZ	4.205,48	4.196,12	4.384,32	4.513,80	5.210,09	4.501,96	115,43
UVOZ	7.248,79	7.633,81	7.652,05	7.722,23	8.614,31	7.774,24	111,55
OBIM	11.454,27	11.829,93	12.036,37	12.236,02	13.824,40	12.276,20	112,98
DEFICIT/SUFICIT	-3.043,31	-3.437,69	-3.267,72	-3.208,43	-3.404,22	-3.272,27	106,10
POKRIVENOST (%)	58,02	54,97	57,30	58,45	60,48	57,84	-

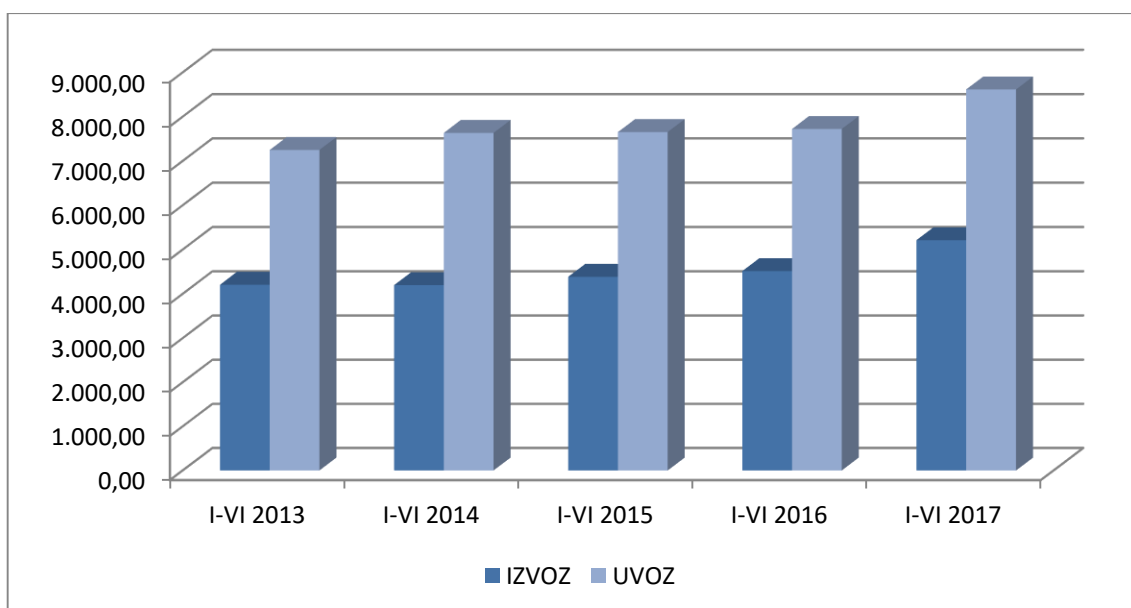
Izvor: Agencija za statistiku BiH

Posmatrajući period od pet godina, ukupna robna razmjena Bosne i Hercegovina, izvoz, uvoz, te pokrivenost uvoza izvozom bilježe trend rasta.

U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, zabilježen je veći rast izvoza (15,43%) od rasta uvoza (11,55%), što je dovelo do rasta stope pokrivenosti uvoza izvozom za 2,03%.

Vanjskotrgovinski deficit Bosne i Hercegovine je i dalje izuzetno visok i prema podacima za prvih šest mjeseci 2017. godine njegova vrijednost je 3,40 milijardi KM, što je za 6,10% više u odnosu na isti period prethodne godine. Iako je veća stopa rasta izvoza od stope rasta uvoza, vrijednost uvezene robe je znatno veća od vrijednosti izvezene robe, što je rezultat rast vanjskotrgovinskog deficita.

Grafikon 1. Robna razmjena od I-VI za 2013./2017. godinu u mil. KM

Na prethodno prikazanom grafikonu (Grafikon 1.) predstavljena je robna razmjena tj. kretanje izvoza i uvoza Bosne i Hercegovine u periodu od I-VI 2013. godine do I-VI 2017. godine.

2. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO ROBAMA

Tabela 2. - Pregled proizvoda sa najvećim izvozom po TB

RB	TB	OPIS	Vrijednost izvoza (mil. KM)					Učešće 2017	Index
			I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017		
1	9401	Sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402)	304,71	321,17	319,80	345,39	355,07	6,82%	102,80
2	2716	Električna energija	291,72	168,60	171,50	132,72	216,43	4,15%	163,07
3	4407	Drvo obrađeno po dužini debljine veće od 6 mm	111,31	139,31	142,69	164,90	167,72	3,22%	101,71
4	7601	Aluminij u sirovim oblicima	227,05	168,21	180,80	120,85	166,63	3,20%	137,88
5	9403	Ostali namještaj i njegovi dijelovi	113,09	114,10	126,00	148,62	165,95	3,19%	111,66
6	6403	Obuća sa vanjskim đonovima od gume	147,12	171,52	161,16	164,26	153,48	2,95%	93,44
7	8544	Izolirana žica, kablovi i ostali izolirani električni vodiči	48,19	65,74	89,99	99,38	128,25	2,46%	129,05
8	8708	Dijelovi i pribor motornih vozila iz tarifnih brojeva 8701 do 8705	101,85	126,40	126,23	129,64	120,68	2,32%	93,09
9	6406	Dijelovi obuće izmjenjivi ulošci za obuću, umeci za pete i slični proizvodi; nazuvci	55,78	73,40	86,57	99,77	108,84	2,09%	109,09
10	2836	Karbonati; peroksikarbonati	61,53	67,18	74,16	96,29	102,26	1,96%	106,20
Ukupno (1-10)			1.462,34	1.415,62	1.478,91	1.501,82	1.685,31	32,35%	112,22
Ostalo			2.743,14	2.780,50	2.905,41	3.011,98	3.524,78	67,65%	117,03
UKUPNO			4.205,48	4.196,12	4.384,32	4.513,80	5.210,09	100,00%	115,43

Izvor: Agencija za statistiku BiH

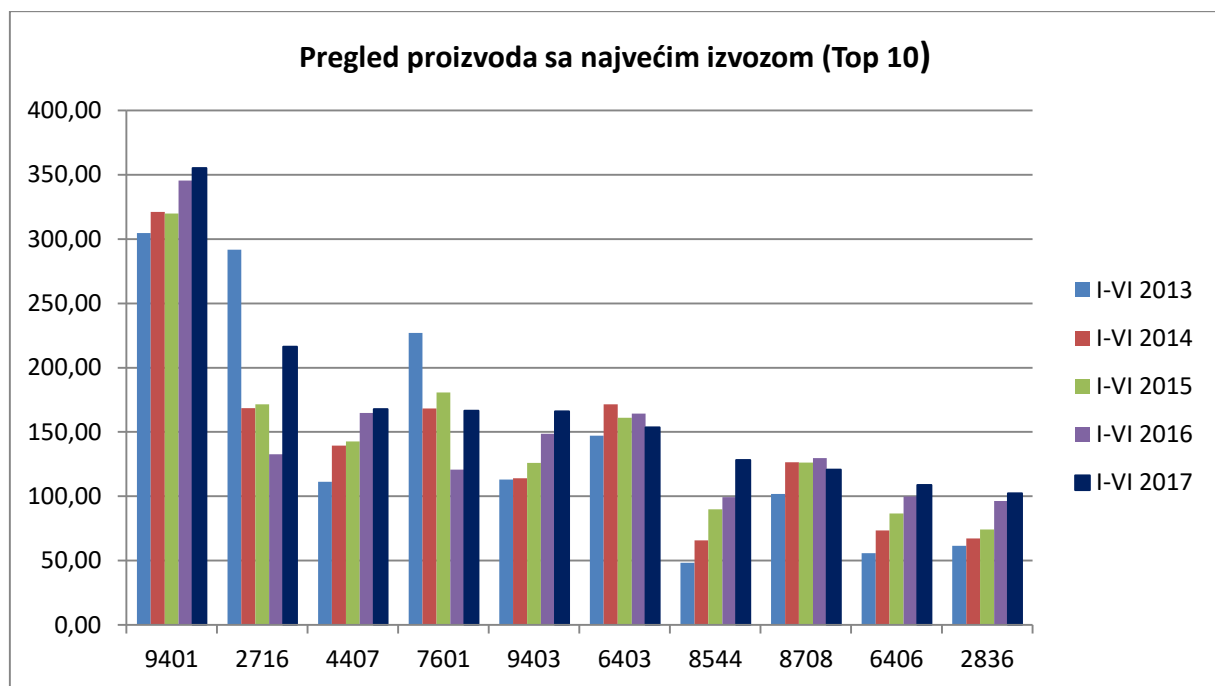
Proizvodi koji su se najviše izvozili u periodu I-VI 2017. godine su:

- sjedala (TB 9401) - 355,07 miliona KM , ↑3%,
- električna energija (TB 2716) - 216,43 miliona KM, ↑63%,
- obrađeno drvo po dužini debljine 6 mm (TB 4407) - 167,72 miliona KM, ↑2%,
- aluminij u sirovim oblicima (TB 7601) - 166,63 miliona KM, ↑38%.

Najveći doprinos na rast bh izvoza ima izvoz u:

- Srbiju - koks i polukoks od kamenog uglja, mrkog uglja (TB 2704) - 96,63 miliona KM, ↑195%,
- Hrvatsku - električne energije (TB 2716) - 131,70 miliona KM, ↑68%,
- Hrvatsku - aluminija u sirovim oblicima (TB 7601) - 42,96 milion KM, ↑153%,
- Holandiju - biodizela i mješavine od njega (TB 3826) -28,87 miliona KM, ↑440%,
- Tursku - brašna od pšenice i suražice (TB 1101) - 30,88 miliona KM, ↑246%.

Grafikon 2. Izvoz top 10 proizvoda u mil. KM

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Na prethodno prikazanom grafikonu (Grafikon 2.) prikazan je pregled proizvoda sa najvećom vrijednošću izvoza iz Bosne i Hercegovine u periodu I-VI 2017. godine.

U periodu od I-VI 2013. do I-VI 2017. godine zabilježen je rast izvoza sjedala (TB 9401), obrađenog drveta po dužini (TB 4407), ostalog namještaja (TB 9403), zatim izolirane žice, kablova (TB 8544), dijelova obuće (TB 6406), te karbonata (TB 2836).

Tabela 3. - Pregled proizvoda sa najvećim uvozom po TB

RB	TB	OPIS	Vrijednost uvoza (mil. KM)					Učešće 2017	Index
			I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017		
1	2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	455,20	470,03	411,39	334,95	430,98	5,00%	128,67
2	8703	Osobni automobili i druga motorna vozila	243,94	244,19	269,89	301,04	347,38	4,03%	115,39
3	2709	Sirova nafta i ulja	519,21	524,22	280,72	234,97	271,27	3,15%	115,45
4	2701	Kameni ugalj; briketi i slična kruta goriva od kamenog uglja	173,58	146,23	165,63	115,43	234,82	2,73%	203,43
5	3004	Lijekovi (osim proizvoda iz tarifnih brojeva 3002, 3005 i 3006)	193,27	196,00	208,46	216,68	219,06	2,54%	101,10
6	2716	Električna energija	56,15	43,29	34,94	57,99	133,44	1,55%	230,10
7	4107	Goveđe kože i kože kopitara, dalje obrađivane nakon štavljenja ili crust-obrađe	73,96	96,73	98,67	110,02	110,41	1,28%	100,35
8	8517	Telefonski aparati, uključujući telefone za mobilne radiotelefonske mreže ili druge bežične mreže	72,73	76,80	91,91	91,11	105,90	1,23%	116,23
9	2711	Naftni plinovi i ostali plinoviti ugljenvodonici	144,97	116,40	129,89	81,89	100,38	1,17%	122,59
10	8704	Motorna vozila za prijevoz robe	41,64	64,61	58,25	62,45	81,81	0,95%	130,99
Ukupno (1-10)			1.974,64	1.978,51	1.749,74	1.606,52	2.035,44	23,63%	126,70
Ostalo			5.274,15	5.655,30	5.902,31	6.115,71	6.578,87	76,37%	107,57
UKUPNO			7.248,79	7.633,81	7.652,05	7.722,23	8.614,31	100,00%	111,55

Izvor: Agencija za statistiku BiH

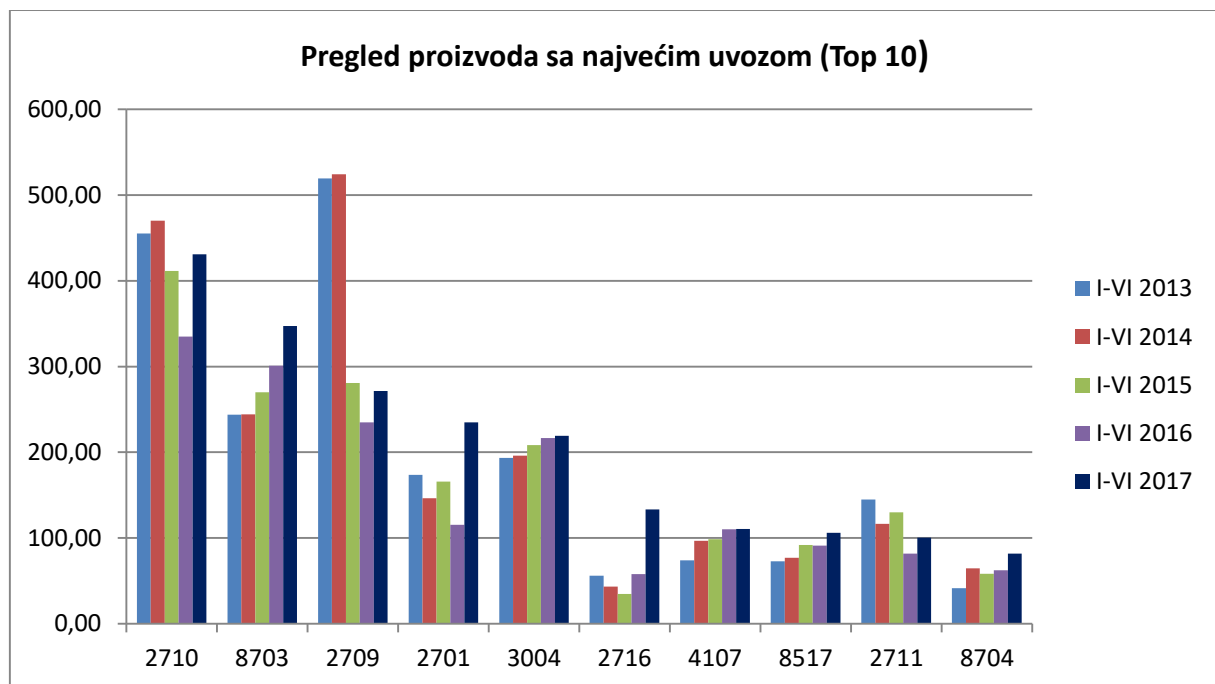
Proizvodi koji su se najviše uvozili u periodu I-VI 2017. godine su:

- naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) - 430,98 miliona KM, ↑29%,
- osobni automobili (TB 8703) - 347,38 miliona KM, ↑15%,
- sirova nafta (TB 2709) - 271,27 miliona KM, ↑15%,
- kameni ugalj, briketi (TB 2701) - 234,82 miliona KM, ↑103%.

Najveći doprinos na rast bh uvoza ima uvoz iz:

- SAD-a - kamenog uglja, briketa (TB 2701) - 201,73 miliona KM, ↑205%,
- Hrvatske - naftnih ulja, osim sirovih (TB 2710) - 211,43 miliona KM, ↑28%,
- Rusije - sirove nafte (TB 2709) - 270,94 miliona KM, ↑15%.

Grafikon 3. Uvoz top 10 proizvoda u mil. KM

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Na prethodno prikazanom grafikonu (Grafikon 3.) prikazan je pregled proizvoda sa najvećom vrijednošću uvoza u Bosnu i Hercegovinu u periodu I-VI 2017. godine.

U periodu od I-VI 2013. do I-VI 2017. godine zabilježen je rast uvoza osobnih automobila (TB 8703), kamenog uglja (TB 2701), lijekova (TB 3004), električne energije (TB 2716), te govedih koža i koža kopitara (TB 4107), dok je pad uvoza zabilježen kod sirove nafte (TB 2709), te naftnog plina (TB 2711).

Tabela 4. - Pregled proizvoda sa najvećim deficitom po TB

RB	TB	OPIS	Vrijednost deficita (mil. KM)					Učešće 2017	Index
			I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017		
1	2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	-345,47	-348,73	-369,58	-282,26	-394,39	11,59%	139,73
2	8703	Osobni automobili i druga motorna vozila	-242,75	-242,53	-267,16	-298,83	-344,98	10,13%	115,44
3	2709	Nafta i ulja dobivena od bitumenskih minerala, sirova	-519,21	-524,21	-280,71	-234,97	-271,27	7,97%	115,45
4	2701	Kameni ugalj; briketi i slična kruta goriva od kamenog uglja	-173,31	-146,12	-165,61	-115,43	-234,82	6,90%	203,43
5	3004	Lijekovi (osim proizvoda iz tarifnih brojeva 3002, 3005 i 3006)	-158,90	-151,96	-170,45	-180,16	-173,03	5,08%	96,04
6	4107	Goveđe kože i kože kopitara	-68,52	-92,79	-93,58	-102,97	-103,02	3,03%	100,05
7	8517	Telefonski aparati	-71,36	-75,60	-87,05	-88,43	-102,98	3,03%	116,46
8	2711	Naftni plinovi i ostali plinoviti ugljenvodonici	-144,81	-116,17	-129,89	-81,89	-99,83	2,93%	121,91
9	8704	Motorna vozila za prijevoz robe	-38,39	-61,77	-54,51	-59,68	-77,06	2,26%	129,12
10	0201	Goveđe meso, svježe ili rashlađeno	-19,47	-51,44	-33,47	-54,60	-66,75	1,96%	122,26
Ukupno (1-10)			-1.782,18	-1.811,33	-1.652,01	-1.499,21	-1.868,13	54,88%	124,61
Ostalo			-1.261,13	-1.626,36	-1.615,71	-1.709,22	-1.536,09	45,12%	89,87
UKUPNO			-3.043,31	-3.437,69	-3.267,72	-3.208,43	-3.404,22	100,00%	106,10

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Proizvodi koji su zabilježili najveći deficit u periodu I-VI 2017. godine su:

- naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) – 394,39 miliona KM, ↑40%,
- osobni automobili (TB 8703) – 344,98 miliona KM, ↑15%,

- sirova nafta (TB 2709) - 271,27 miliona KM, ↑15%,
- kameni uglj, briketi (TB 2701) - 234,82 miliona KM, ↑103%.

Najveći doprinos na rast bh deficita ima deficit u robnoj razmjeni:

- kamenog uglja, briketa (TB 2701) – 234,82 miliona KM, ↑103%,
- naftnih ulja, osim sirovih (TB 2710) – 394,39 miliona KM, ↑40%,
- osobnih automobila (TB 8703) – 344,98 miliona KM, ↑15%,
- sirove nafte (TB 2709) – 271,27 miliona KM, ↑15%.

2.1 Robna razmjena poljoprivrednih i industrijskih proizvoda

Tabela 5. - Struktura robne razmjene po vrstama proizvoda

Mil.KM

Vrsta proizvoda		I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017	Učešće 2017	Index
IZVOZ	Industrija	3.832,60	3.882,29	4.003,27	4.100,05	4.715,21	90,50%	115,00
	Poljoprivreda	372,88	313,83	381,05	413,75	494,88	9,50%	119,61
	UKUPNO	4.205,48	4.196,12	4.384,32	4.513,80	5.210,09	100,00%	115,43
UVOZ	Industrija	5.862,62	6.328,45	6.294,24	6.335,06	7.107,10	82,50%	112,19
	Poljoprivreda	1.386,17	1.305,36	1.357,81	1.387,17	1.507,21	17,50%	108,65
	UKUPNO	7.248,79	7.633,81	7.652,05	7.722,23	8.614,31	100,00%	111,55
DEFICIT/SUFICIT	Industrija	-2.030,01	-2.446,16	-2.290,96	-2.235,01	-2.391,89	70,26%	107,02
	Poljoprivreda	-1.013,29	-991,53	-976,76	-973,41	-1.012,33	29,74%	104,00
	UKUPNO	-3.043,31	-3.437,69	-3.267,72	-3.208,43	-3.404,22	100,00%	106,10

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

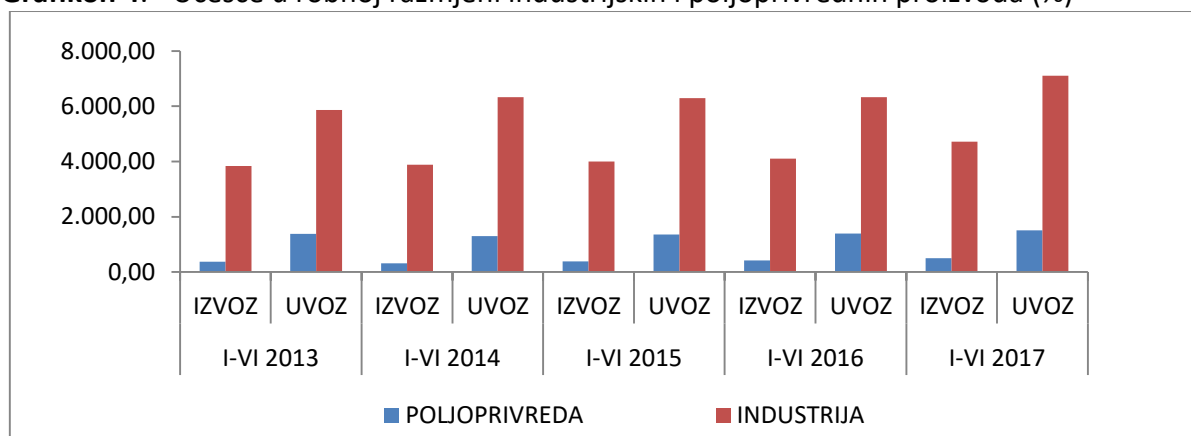
* Poljoprivredni i industrijski proizvodi su razvrstani po WTO

Posmatrajući period od pet godina, zabilježen je rast izvoza i uvoza industrijskih i poljoprivrednih proizvoda.

U periodu I-VI 2017. godine učešće industrijskih proizvoda u ukupnom bh izvozu je 90,50%, dok poljoprivredni proizvodi učestvuju sa 9,50%.

Industrijski proizvodi učestvuju sa 82,50% u ukupnom bh uvozu, dok poljoprivredni proizvodi sa 17,50%.

Grafikon 4. - Učešće u robnoj razmjeni industrijskih i poljoprivrednih proizvoda (%)

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Na prethodno prikazanom grafikonu (Grafikon 4.) prikazano je učešće industrijskih i poljoprivrednih proizvoda u ukupnom uvozu i izvozu Bosne i Hercegovine za period od I-VI 2013. godine do I-VI 2017. godine.

3. ROBNA RAZMJENA SA NAJZNAČAJNIJIM PARTNERIMA

Tabela 6. - BiH izvoz po zemljama - najznačajnijim partnerima

RB	DRŽAVA	Vrijednost (mil.KM)					Učešće 2017	Index
		I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017		
1	NJEMAČKA	651,76	674,75	690,38	755,07	772,69	14,83%	102,33
2	HRVATSKA	652,84	468,35	452,39	476,63	601,81	11,55%	126,26
3	ITALIJA	487,31	581,82	607,09	574,76	601,12	11,54%	104,59
4	SRBIJA	336,27	353,88	398,29	345,14	496,44	9,53%	143,84
5	SLOVENIJA	340,06	344,26	356,13	382,11	460,16	8,83%	120,42
6	AUSTRIJA	333,79	359,86	367,43	366,89	437,96	8,41%	119,37
7	TURSKA	95,52	109,22	174,55	157,77	187,92	3,61%	119,11
8	CRNA GORA	133,23	141,22	149,24	111,95	158,16	3,04%	141,28
9	NIZOZEMSKA	58,43	65,71	72,84	99,04	131,16	2,52%	132,43
10	MAĐARSKA	64,46	87,38	87,66	101,12	118,95	2,28%	117,63
Ukupno (1-10)		3.153,68	3.186,47	3.356,01	3.370,49	3.966,35	76,13%	117,68
Ostale zemlje		1.051,80	1.009,65	1.028,31	1.143,31	1.243,74	23,87%	108,78
UKUPNO		4.205,48	4.196,12	4.384,32	4.513,80	5.210,09	100,00%	115,43

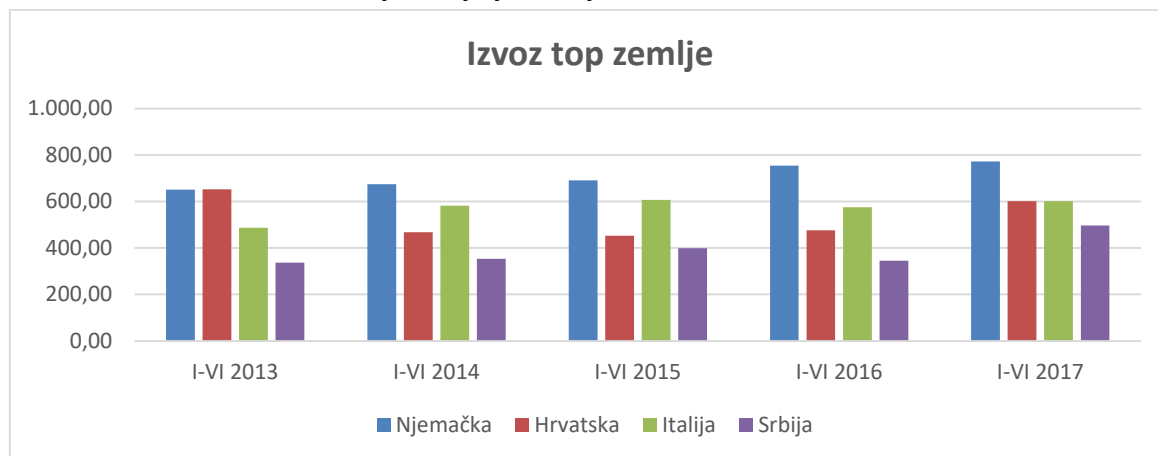
Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Navedenih deset zemalja ima učešće od 76,13% u ukupnom bh **izvozu** u periodu I-VI 2017.godine.

Bosna i Hercegovina je u posmatranom periodu najviše izvozila u: Njemačku (772,69 miliona KM), Hrvatsku (601,81 milion KM), Italiju (601,12 miliona KM), Srbiju (496,44 miliona KM), Sloveniju (460,16 miliona KM), te Austriju (437,96 miliona KM).

U periodu I-VI 2017. godine zabilježen je rast izvoza od 15,43%, a najveći doprinos tom rastu imao je izvoz u: Srbiju 3,35 p.p, Hrvastku 2,77 p.p, Sloveniju 1,73 p.p, Austriju 1,57 p.p, te u Crnu Goru 1,02 p.p.

Grafikon 5. - Izvoz u četiri najznačajnije zemlje u mil.KM

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Na prethodno prikazanom grafikonu (Grafikon 5.) prikazana je vrijednost izvoza Bosne i Hercegovine u najznačajnije zemlje tj. Njemačku, Hrvatsku, Italiju i Srbiju u periodu I-VI 2017. godine.

Tabela 7. - BiH uvoz po zemljama - najznačajnijim partnerima

RB	DRŽAVA	Vrijednost (mil.KM)					Učešće 2017	Index
		I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017		
1	NJEMAČKA	821,10	905,62	923,90	974,85	1.005,03	11,67%	103,10
2	ITALIJA	714,07	820,24	866,31	929,13	994,44	11,54%	107,03
3	SRBIJA	655,20	737,30	804,23	873,31	938,79	10,90%	107,50
4	HRVATSKA	953,87	879,47	783,70	724,90	829,47	9,63%	114,43
5	KINA	411,74	569,39	546,19	528,62	566,22	6,57%	107,11
6	SLOVENIJA	380,09	373,51	374,56	405,78	440,60	5,11%	108,58
7	RUSIJA	708,23	663,19	445,58	341,61	405,43	4,71%	118,68
8	TURSKA	239,62	266,47	307,80	333,86	357,07	4,15%	106,95
9	SAD	189,97	197,51	228,64	143,71	304,34	3,53%	211,77
10	AUSTRIJA	250,14	250,26	274,57	270,75	301,66	3,50%	111,42
UKUPNO (1-10)		5.324,04	5.662,96	5.555,47	5.526,52	6.143,04	71,31%	111,16
Ostale zemlje		1.924,75	1.970,86	2.096,57	2.195,71	2.471,27	28,69%	112,55
UKUPNO		7.248,79	7.633,81	7.652,05	7.722,23	8.614,31	100,00%	111,55

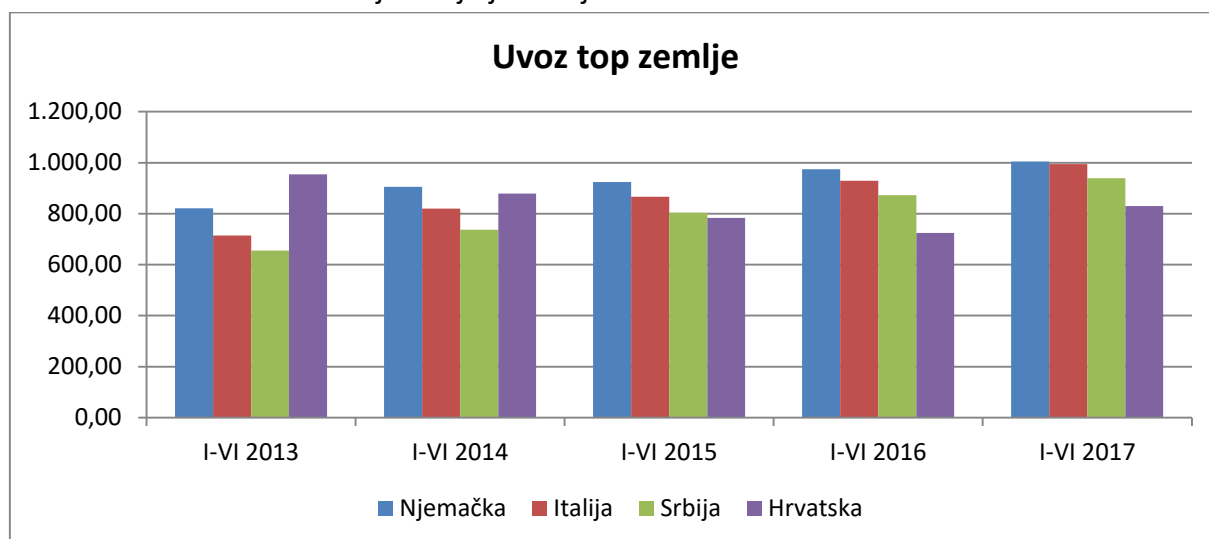
Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Navedenih deset zemalja ima učešće od 71,31% u ukupnom bh uvozu u periodu I-VI 2017. godine.

Bosna i Hercegovina je u periodu I-VI 2017. godine najviše uvozila iz: Njemačke (1,005 milijardi KM), Italije (994,44 miliona KM), Srbije (938,79 miliona KM), Hrvatske (829,47 miliona KM), Kine (566,22 miliona KM), te Slovenije (440,60 miliona KM).

U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je rast uvoza od 11,55%, a najveći doprinos rastu uvoza ima uvoz iz: SAD-a 2,08 p.p, Hrvatske 1,35 p.p, Srbije 0,85 p.p, Italije 0,85 p.p, te iz Rusije 0,83 p.p.

Grafikon 6. Uvoz iz četiri najznačajnije zemlje u mil.KM

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Na prethodno prikazanom grafikonu (Grafikon 6.) prikazano je kretanje uvoza iz Njemačke, Italije, Srbije i Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu za period od I-VI 2013. godine do I-VI 2017. godine. Uvoz iz Njemačke, Italije i Srbije bilježi trend rasta.

Tabela 8. - BiH deficit po zemljama - najznačajnijim partnerima

RB	DRŽAVA	Vrijednost (mil.KM)					Učešće	Index
		I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017		
1	KINA	-407,20	-563,74	-534,44	-517,26	-547,95	16,10%	105,93
2	SRBIJA	-318,92	-383,42	-405,94	-528,17	-442,34	12,99%	83,75
3	ITALIJA	-226,76	-238,42	-259,22	-354,37	-393,32	11,55%	110,99
4	RUSIJA	-684,50	-629,81	-408,02	-295,56	-345,30	10,14%	116,83
5	SAD	-178,15	-180,77	-202,92	-117,72	-265,11	7,79%	225,19
6	NJEMAČKA	-169,35	-230,87	-233,52	-219,77	-232,35	6,83%	105,72
7	HRVATSKA	-301,02	-411,11	-331,31	-248,27	-227,66	6,69%	91,70
8	POLJSKA	-152,62	-152,36	-161,49	-172,74	-205,55	6,04%	119,00
9	TURSKA	-144,10	-157,25	-133,25	-176,09	-169,15	4,97%	96,06
10	MAĐARSKA	-147,49	-117,64	-105,68	-86,62	-102,42	3,01%	118,23
Ukupno (1-10)		-2.730,10	-3.065,39	-2.775,79	-2.716,58	-2.931,14	86,10%	107,90
Ostale zemlje		-313,20	-372,30	-491,94	-491,85	-473,08	13,90%	96,18
UKUPNO		-3.043,31	-3.437,69	-3.267,72	-3.208,43	-3.404,22	100,00%	106,10

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Navedenih deset zemalja učestvuje u ukupnom bh **deficitu** od 86,10% u periodu I-VI 2017. godine.

U posmatranom periodu 2017. godine Bosna i Hercegovina je najveći deficit zabilježila sa: Kinom (547,95 miliona KM), Srbijom (442,34 miliona KM), Italijom (393,32 miliona KM), Rusijom (345,30 miliona KM), te sa SAD-om (265,11 miliona KM).

Poređenjem perioda I-VI 2017. godine sa istim periodom 2016. godine, zabilježen je rast deficita u robnoj razmjeni sa: Kinom od 5,93%, Italijom od 10,99%, Rusijom od 16,83%, SAD-om od 125,19%, Njemačkom od 5,72%, Poljskom od 19,00%, te sa Mađarskom od 18,23%.

Pad deficita je zabilježen u robnoj razmjeni sa Srbijom (16,25%), Hrvatskom (8,30%) i sa Turskom (3,94%).

4. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO REGIONIMA

Tabela 9. - Izvoz po regionima

RB	Region	Vrijednost (mil.KM)					Index	Učešće 2017
		I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017		
1	EU	3.149,58	3.083,34	3.165,10	3.344,96	3.771,61	112,75	72,39
2	CEFTA	605,62	613,51	678,83	621,36	810,47	130,44	15,56
3	EFTA	80,62	91,74	74,01	77,63	84,27	108,56	1,62
4	UoST*	95,52	109,22	174,55	157,77	187,92	119,11	3,61
5	Ostatak svijeta	274,13	298,30	291,83	312,08	355,82	114,02	6,83
Ukupno		4.205,48	4.196,12	4.384,32	4.513,80	5.210,09	115,43	100,00

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

Tabela 10. - Uvoz po regionima

RB	Region	Vrijednost (mil.KM)					Index	Učešće 2017
		I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017		
1	EU	4.411,35	4.590,61	4.643,44	4.788,96	5.243,30	109,49	60,87%
2	CEFTA	741,69	828,12	921,07	977,81	1.070,44	109,47	12,43%
3	EFTA	49,16	49,49	52,36	52,27	58,34	111,61	0,68%
4	UoST*	239,62	266,47	307,80	333,86	357,07	106,95	4,15%
5	Ostatak svijeta	1.806,97	1.899,12	1.727,38	1.569,32	1.885,16	120,13	21,88%
Ukupno		7.248,79	7.633,81	7.652,05	7.722,23	8.614,31	111,55	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

Tabela 11. - Deficit/Suficit po regionima

RB	Region	Vrijednost (mil.KM)					Index	Učešće 2017
		I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017		
1	EU	-1.261,76	-1.507,27	-1.478,35	-1.444,00	-1.471,69	101,92	43,23%
2	CEFTA	-136,07	-214,61	-242,24	-356,45	-259,96	72,93	7,64%
3	EFTA	31,46	42,25	21,65	25,35	25,92	102,26	-0,76%
4	UoST*	-144,10	-157,25	-133,25	-176,09	-169,15	96,06	4,97%
5	Ostatak svijeta	-1.532,84	-1.600,82	-1.435,54	-1.257,24	-1.529,34	121,64	44,92%
Ukupno		-3.043,31	-3.437,69	-3.267,72	-3.208,43	-3.404,22	106,10	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, u robnoj razmjeni sa EU zabilježen je rast izvoza (12,75%), uvoza (9,49%) i deficita (1,92%).

U istom periodu u robnoj razmjeni sa zemljama članicama CEFTA-e zabilježen je značajan rast izvoza (30,44%), rast uvoza (9,47%), te pad deficita (27,07%).

Robnu razmjenu sa Turskom u periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine karakteriše rast izvoza (19,11%), rast uvoza (6,95%), te pad deficita (3,94%).

Bosna i Hercegovina bilježi suficit jedino sa EFTA-om. U posmatranom periodu 2017. godine, zabilježen je rast izvoza (8,56%), rast uvoza (11,61%), te rast suficita od 2,26%.

Robna razmjena sa „Ostatkom svijeta“ je zabilježila rast izvoza (14,02%), rast uvoza (20,13%), te rast deficita (21,64%).

Pokrivenost uvoza izvozom BiH sa zemljama članicama EU u posmatranom periodu iznosila je 71,93%, sa zemljama članicama CEFTA-e 75,71%, sa Turskom 52,63%, te sa „Ostatkom svijeta“ 18,87%. Najveću pokrivenost uvoza izvozom BiH je ostvarila sa potpisnicama EFTA-e od 144,43%.

5. ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA EVROPSKE UNIJE

Tabela 12. - Uporedni pregled robne razmjene BiH sa EU

Mil.KM

OPIS	I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017	Prosjek	Index
IZVOZ	3.149,58	3.083,34	3.165,10	3.344,96	3.771,61	3.302,92	112,7
UVOZ	4.411,35	4.590,61	4.643,44	4.788,96	5.243,30	4.735,53	109,4
OBIM	7.560,93	7.673,95	7.808,54	8.133,93	9.014,91	8.038,45	110,8
DEFICIT/SUFICIT	-1.261,76	-1.507,27	-1.478,35	-1.444,00	-1.471,69	-1.432,61	101,9
POKRIVENOST (%)	71,40	67,17	68,16	69,85	71,93	-	-

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U periodu I-VI 2017. godine ukupan **izvoz** BiH u EU iznosio je 3,77 milijardi KM, što je za 426,65 miliona KM više u odnosu na 2016. godinu i predstavlja rast od 12,75%.

U ukupnom izvozu u EU najveće učešće ima Njemačka (20,49%), Hrvatska (15,96%), Italija (15,94%), Slovenija (12,20%), te Austrija (11,61%). (Prilog 1)

U periodu I-VI 2017. godine vrijednost **uvoza** iz EU iznosila je 5,24 milijarde KM, što je za 454,34 miliona KM više u odnosu na 2016. godinu i predstavlja rast od 9,49%.

Najveće učešće u ukupnom uvozu iz EU ima Njemačka (19,17%), zatim Italija (18,97%), te Hrvatska (15,82%). (Prilog 2)

U periodu I-VI 2017. godine vrijednost **deficita** sa zemljama EU iznosila je 1,47 milijardi KM, gdje je deficit povećan za 27,69 miliona KM ili za 1,92% u odnosu na 2016. godinu.

Najveće učešće u deficitu u BiH razmjeni sa EU bilježe Italija (26,73%), Njemačka (15,79%), Hrvatska (15,47%), te Poljska (13,97%). (Prilog 3)

Pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU u periodu I-VI 2017. godine iznosila je 71,93%.

U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period 2016. godine, zabilježen je rast izvoza u EU od 12,75%, rast uvoza iz EU od 9,49%, što je rezultiralo rastom trgovinskog deficita sa EU od 1,92%.

5.1 Robna razmjena sa EU po TB

Tabela 13. - Struktura BiH izvoza u EU po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017	Učešće 2017	Index
1	9401	Sjedala i njihovi dijelovi	297,32	302,88	291,49	317,34	323,70	8,58%	102,01
2	7601	Aluminij u sirovim oblicima	224,11	162,67	161,49	110,63	158,90	4,21%	143,63
3	6403	Obuća sa vanjskim đonovima od gume, plastične mase, kože ili umjetne kože	145,01	168,86	158,57	162,51	151,50	4,02%	93,22
4	9403	Ostali namještaj i njegovi dijelovi	99,43	102,10	107,79	129,72	145,04	3,85%	111,81
5	2716	Električna energija	141,77	46,40	68,79	79,31	133,84	3,55%	168,76
Ukupno (1-5)			907,63	782,91	788,13	799,50	912,98	24,21%	114,19
Ostalo			2.241,95	2.300,44	2.376,96	2.545,46	2.858,63	75,79%	112,30
UKUPNO			3.149,58	3.083,34	3.165,10	3.344,96	3.771,61	100,00%	112,75

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Navedene grupe proizvoda koje BiH izvozi u EU imaju učešće od 24,21% u ukupnom bh izvozu u EU u periodu I-VI 2017. godine i sve su industrijski proizvodi.

Sjedala (TB 9401) imaju najveće učešće u ukupnom izvozu u EU u posmatranom periodu 2017. godine i to 8,58% i bilježe rast izvoza od 2,01%, u odnosu na isti period 2016. godine.

Aluminij u sirovim oblicima (TB 7601) učestvuje u ukupnom izvozu u EU sa 4,21% i bilježi rast izvoza od 43,63% u odnosu na isti period prethodne godine. Obuća (TB 6403) učestvuje sa 4,02% u ukupnom izvozu u EU u posmatranom periodu i bilježi pad izvoza od 6,78% u odnosu na isti period prethodne godine. Ostali namještaj i njegovi dijelovi (TB 9403) učestvuje sa 3,85% u ukupnom izvozu u EU u periodu I-VI 2017. godine, te bilježi rast izvoza od 11,81% u odnosu na isti period prethodne godine. Električna energija (TB 2716) učestvuje sa 3,55% u ukupnom izvozu u EU u periodu I-VI 2017. godine i bilježi značajan rast izvoza od 68,76% u odnosu na isti period prethodne godine.

Tabela 14. - Struktura BiH uvoza iz EU po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017	Učešće 2017	Index
1	2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	437,51	421,12	363,20	292,87	379,26	7,23%	129,50
2	8703	Osobni automobili i druga motorna vozila	227,42	230,21	253,89	281,47	310,20	5,92%	110,21
3	3004	Lijekovi	150,03	154,51	166,81	172,47	174,63	3,33%	101,25
4	4107	Goveđe kože	68,85	90,85	93,95	102,46	104,46	1,99%	101,95
5	2716	Električna energija	50,92	15,06	16,44	28,03	89,61	1,71%	319,65
Ukupno (1-5)			934,74	911,75	894,29	877,30	1.058,16	20,18%	120,61
Ostalo			3.476,61	3.678,86	3.749,16	3.911,66	4.185,14	79,82%	106,99
UKUPNO			4.411,35	4.590,61	4.643,44	4.788,96	5.243,30	100,00%	109,49

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Navedene grupe proizvoda koje BiH uvozi iz EU imaju učešće 20,18% u ukupnom bh uvozu iz EU u periodu I-VI 2017. godine.

Najveće učešće u ukupnom uvozu iz EU u periodu I-VI 2017. godine imaju naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) 7,23%, čiji uvoz raste za 29,50% u odnosu na isti period prethodne godine. Pored naftnih ulja, najveći rast uvoza iz EU u posmatranom periodu ima električna energija (TB 2716) od 219,65% tj. za 61,57 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine, sa učešćem u ukupnom bh uvozu iz EU za 1,71%.

U periodu I-VI 2017. godine, zabilježen je i rast uvoza: osobnih automobila (TB 8703) za 10,21%, čije je učešće u ukupnom bh uvozu iz EU 5,92%; rast uvoza lijekova za terapijsku ili

profilaktičnu upotrebu (TB 3004) za 1,25%, čije je učešće u ukupnom bh uvozu iz EU 3,33%; te rast uvoza govedih koža (TB 4107) za 1,95%, čije je učešće u ukupnom bh uvozu iz EU 1,99%.

5.2 Robna razmjena sa Hrvatskom

Tabela 15. - Robna razmjena BiH sa Hrvatskom po vrstama proizvoda

Mil.KM

God.	I-VI	IZVOZ	INDEX izvoz	UVOZ	INDEX uvoz	OBIM	DEFICIT/SUFICIT	INDEX deficit	POKRIVENOST (%)
2013	Ind.	544,52	-	659,49	-	1.204,01	-114,97	-	82,57
	Polj.	108,32	-	294,37	-	402,70	-186,05	-	36,80
	Ukupno	652,84	-	953,87	-	1.606,71	-301,02	-	68,44
2014	Ind.	416,16	76,43	664,35	100,74	1.080,51	-248,19	215,87	62,64
	Polj.	52,19	48,18	215,12	73,08	267,31	-162,92	87,57	24,26
	Ukupno	468,35	71,74	879,47	92,20	1.347,82	-411,11	136,57	53,25
2015	Ind.	404,91	97,30	569,26	85,69	974,17	-164,36	66,22	71,13
	Polj.	47,48	90,98	214,44	99,69	261,92	-166,96	102,48	22,14
	Ukupno	452,39	96,59	783,70	89,11	1.236,09	-331,31	80,59	57,72
2016	Ind.	423,10	104,49	520,43	91,42	943,53	-97,33	59,22	81,30
	Polj.	53,53	112,74	204,47	95,35	258,00	-150,93	90,40	26,18
	Ukupno	476,63	105,36	724,90	92,50	1.201,53	-248,27	74,93	65,75
2017	Ind.	547,76	129,46	621,40	119,40	1.169,16	-73,63	75,65	88,15
	Polj.	54,05	100,96	208,08	101,77	262,12	-154,03	102,05	25,97
	Ukupno	601,81	126,26	829,47	114,43	1.431,28	-227,66	91,70	72,55

Izvor: Agencija za statistiku BiH

*Poljoprivredni i industrijski proizvodi su razvrstani po WTO

Bosna i Hercegovina je u periodu I-VI 2017. godine u Hrvatsku izvezla robe u vrijednosti od 601,81 milion KM, što je za 26,26% više u odnosu na isti period prethodnu godinu. Uvoz iz Hrvatske u posmatranom periodu 2017. godine iznosio je 829,47 miliona KM i veći je za 14,43% u odnosu na uvoz u istom periodu prethodne godine. Vanjskotrgovinski deficit u robnoj razmjeni sa Hrvatskom manji je za 8,30% u odnosu na isti period prethodne godine i iznosi 227,66 miliona KM. Pokrivenost uvoza izvozom sa Hrvatskom u periodu I-VI 2017. godine iznosila je 72,55%.

Izvoz u Hrvatsku u periodu I-VI 2017. godine učestvuje sa 11,55% u ukupnom bh izvozu, dok uvoz iz Hrvatske učestvuje sa 9,63% u ukupnom bh uvozu.

U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, zabilježen je rast izvoza industrijskih proizvoda u Hrvatsku (29,46%), rast uvoza industrijskih proizvoda (19,40%), te značajan pad deficita u razmjeni industrijskim proizvodima (24,35%).

U razmjeni poljoprivrednim proizvodima zabilježen je rast izvoza (0,96%), rast uvoza (1,77%), te rast trgovinskog deficita (2,05%).

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Hrvatsku u periodu I-VI 2017. godine su: vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, sa dodatim šećerom ili drugim sredstvima (TB 2202) u vrijednosti od 11,80 miliona KM; kruh i razni pekarski proizvodi (TB 1905) u vrijednosti od 8,73 miliona KM; mlijeko i pavlaka, nekoncentrisani i bez dodatnog šećera ili drugih sredstava za zaslađivanje (TB 0401) u vrijednosti od 4,40 miliona KM; te sirove krupne i sitne goveđe kože (uključujući bivolje) i kože kopitara (TB 4101) u vrijednosti od 3,48 miliona KM.

Industrijski proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Hrvatsku, u posmatranom periodu 2017. godine su: električna energija (TB 2716) u vrijednosti od 131,70 miliona KM; aluminij u sirovim oblicima (TB 7601) u vrijednosti od 42,96 miliona KM; drvo obrađeno po dužini piljenjem, glodanjem ili rezanjem, debljine veće od 6 mm (TB 4407) u vrijednosti od 32,72 miliona KM; te sjedala osim onih iz tarifnog broja 9402 (TB 9401) u vrijednosti od 24,08 miliona KM.

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **uvozili** iz Hrvatske u periodu I-VI 2017. godine su: pivo dobiveno od slada (TB 2203) u vrijednosti od 26,05 miliona KM; čokolada i ostali prehrambeni proizvodi koji sadrže kakao (TB 1806) u vrijednosti od 13,70 miliona KM; vode mineralne i gazirane vode sa dodatim šećerom (TB 2202) u vrijednosti od 13,55 miliona KM; te prehrambeni proizvodi koji nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu (TB 2106) u vrijednosti od 11,17 miliona KM.

Od **industrijskih proizvoda** iz Hrvatske su se najviše **uvozila**: naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) u vrijednosti od 211,43 miliona KM; električna energija (TB 2716) u vrijednosti od 55,31 milion KM; portland–cement, aluminatni cement, cement šljake, supersulfatni cement i slični hidraulični cementi (TB 2523) u vrijednosti od 23,53 miliona KM; naftni plinovi i ostali plinoviti ugljenvodonici (TB 2711) u vrijednosti od 19,33 miliona KM.

6. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA CEFTA-e

Tabela 16. - Uporedni pregled robne razmjene BiH sa CEFTA-om

Mil. KM

OPIS	I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017	Prosjek	Index
IZVOZ	605,62	613,51	678,83	621,36	810,47	665,96	130,43
UVOZ	741,69	828,12	921,07	977,81	1.070,44	907,83	109,47
OBIM	1.347,31	1.441,63	1.599,90	1.599,17	1.880,91	1.573,78	117,62
DEFICIT/SUFICIT	-136,07	-214,61	-242,24	-356,45	-259,97	-241,87	72,93
POKRIVENOST	81,65%	74,08%	73,70%	63,55%	75,71%		

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U periodu I-VI 2017. godine ukupan **izvoz** BiH u CEFTA-u iznosio je 810,47 miliona KM, što je za 189,11 miliona KM više u odnosu na isti period u prethodnoj godini i predstavlja rast od 30,43%.

U posmatranom periodu vrijednost **uvoza** iz CEFTA-e iznosila je 1,07 milijardi KM, što je za 92,63 miliona KM više u odnosu na isti period prethodne godine i predstavlja rast od 9,47%.

U periodu I-VI 2017. godine vrijednost **deficita** sa zemljama CEFTA-e iznosila je 259,97 miliona KM, gdje je deficit smanjen u odnosu na isti period prethodne godine za 27,07% (ili za 96,48 miliona KM).

Stopa rasta izvoza je znatno veća od stope rasta uvoza, što je dovelo do rasta stope pokrivenosti za 12,16%, te pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama CEFTA-e u posmatranom periodu 2017. godine iznosi 75,71%.

6.1 Robna razmjena po zemljama – potpisnicama CEFTA-e

Tabela 17. - Robna razmjena po zemljama potpisnicama CEFTA-e

Mil.KM

Potpisnica	I-VI 2016		I-VI 2017		Index
	IZVOZ	% Učešća	IZVOZ	% Učešća	
Albanija	22,78	3,67%	20,76	2,56%	91,13
Crna Gora	111,95	18,02%	158,16	19,51%	141,28
Kosovo*	72,95	11,74%	68,17	8,41%	93,45
Makedonija	67,64	10,89%	64,83	8,00%	95,85
Moldavija	0,91	0,15%	2,11	0,26%	231,87
Srbija	345,14	55,55%	496,44	61,25%	143,84
Ukupno CEFTA	621,37	100,00%	810,47	100,00%	130,43
Potpisnica	UVOZ	% Učešća	UVOZ	% Učešća	Index
Albanija	9,30	0,95%	13,66	1,28%	146,88
Crna Gora	17,30	1,77%	40,57	3,79%	234,51
Kosovo*	8,49	0,87%	7,59	0,71%	89,40
Makedonija	67,76	6,93%	68,43	6,39%	100,99
Moldavija	1,65	0,17%	1,40	0,13%	84,85
Srbija	873,31	89,31%	938,79	87,70%	107,50
Ukupno CEFTA	977,81	100,00%	1.070,44	100,00%	109,47
Potpisnica	DEFICIT/SUFICIT	% Učešća	DEFICIT/SUFICIT	% Učešća	Index
Albanija	13,48	-3,78%	7,10	-2,73%	52,67
Crna Gora	94,65	-26,55%	117,59	-45,23%	124,24
Kosovo*	64,46	-18,08%	60,58	-23,30%	93,98
Makedonija	-0,12	0,03%	-3,60	1,38%	3000,00
Moldavija	-0,74	0,21%	0,71	-0,27%	-95,95
Srbija	-528,17	148,18%	-442,35	170,15%	83,75
Ukupno CEFTA	-356,44	100,00%	-259,97	100,00%	72,94

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Po rezoluciji VSUN 1244

U periodu I-VI 2017. godine u ukupnom izvozu u zemlje CEFTA-e (810,47 miliona KM), Srbija ostvaruje najveće učešće od 61,25% (496,44 miliona KM), a Crna Gora učestvuje sa 19,51% (158,16 miliona KM). Navedene zemlje zajedno učestvuju sa 80,77% u ukupnom bh izvozu u zemlje potpisnice CEFTA-e.

U posmatranom periodu zabilježen je značajan rast izvoza u Srbiju (43,84%), u Crnu Goru (41,28%), te u Moldaviju (131,87%), dok je pad izvoza zabilježen u Albaniju (8,87%), Kosovo¹ (6,55%), te u Makedoniju (4,15%).

U ukupnom uvozu iz zemalja CEFTA-e (1,07 milijardi KM), Srbija ostvaruje najznačajnije učešće od 87,70% (938,79 miliona KM), dok Makedonija učestvuje sa 6,39% (68,43 miliona KM), a Crna Gora sa 3,79% (40,57 miliona KM). Navedene zemlje zajedno učestvuju sa 97,88% u ukupnom bh uvozu iz zemalja potpisnica CEFTA-e.

U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, zabilježen je rast uvoza iz Crne Gore od 134,51%, zatim Albanije od 46,88%, Makedonije od 0,99%, te Srbije od 7,50%; dok je pad uvoza zabilježen sa Kosova* od 10,60% i iz Moldavije od 15,15%.

U posmatranom periodu 2017. godine BiH je ostvarila deficit u razmjeni sa Srbijom od 442,35 miliona KM i sa Makedonijom od 3,60 miliona KM, dok sa ostalim zemljama članicama CEFTA-e BiH ostvaruje suficit i to sa Crnom Gorom od 117,59 miliona KM, Kosovom* 60,58 miliona KM, Albanijom 7,10 miliona KM, te sa Moldavijom 700,62 hiljade KM.

¹ Po rezoluciji VSUN 1244

6.2 Robna razmjena sa zemljama CEFTA-e po tarifnim brojevima (TB)

Tabela 18. - Struktura BiH izvoza u zemlje CEFTA-e po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017	Učešće 2017	Index
1	2704	Koks i polukoks od kamenog uglja	2,66	26,63	68,54	35,22	98,81	12,19%	280,55
2	2716	Električna energija	117,51	84,98	82,73	46,38	68,23	8,42%	147,11
3	7213	Toplo valjana žica od željeza ili nelegiranog čelika	34,38	43,33	55,62	52,06	48,79	6,02%	93,72
4	7214	Šipke od željeza ili nelegiranog čelika	37,68	43,70	49,09	66,14	42,07	5,19%	63,61
5	4407	Drvo obrađeno po dužini piljenjem, glodanjem ili rezanjem ili ljuštenjem	27,90	26,66	24,84	30,96	36,77	4,54%	118,77
Ukupno (1-5)			220,13	225,30	280,82	230,76	294,67	36,36%	127,70
Ostalo			385,49	388,21	398,01	390,60	515,80	63,64%	132,05
Ukupan izvoz u zemlje CEFTA-e			605,62	613,51	678,83	621,36	810,47	100,00%	130,43

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U periodu I-VI 2017. godine najveće učešće u ukupnom izvozu na tržište CEFTA-e imaju: koks i polukoks (TB 2704) od 12,19%; električna energija (TB 2716) od 8,42%; toplo valjana žica (TB 7213) od 6,02%; šipke od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7214) od 5,19%; te obrađeno drvo (TB 4407) od 4,54%.

U posmatranom periodu 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je rast izvoza koksa i polukoksa od kamenog uglja (TB 2704) od 180,55% (za 63,59 miliona KM), zatim električne energije (TB 2716) od 47,11% (za 21,85 miliona KM), te obrađenog drveta (TB 4407) od 18,77% (za 5,81 milion KM).

U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, zabilježen je pad izvoza toplo valjane žice od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7213) od 6,28% (za 3,27 miliona KM), šipkih od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7214) od 36,39% (za 24,07 miliona KM).

Tabela 19. - Struktura BiH uvoza iz zemalja CEFTA-e po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017	Učešće 2017	Index
1	1512	Ulje od sjemena suncokreta, šafranike ili pamuka i njihove frakcije	15,03	11,18	25,76	43,35	54,40	5,08%	125,49
2	2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	14,97	47,25	45,75	40,65	50,53	4,72%	124,31
3	2716	Električna energija	5,22	28,23	18,50	29,96	43,83	4,09%	146,30
4	1005	Kukuruz	37,26	39,98	33,57	53,53	36,15	3,38%	67,53
5	1001	Pšenica i suražica	6,17	8,64	11,25	14,64	34,40	3,21%	234,97
Ukupno (1-5)			78,65	135,28	134,83	182,13	219,31	20,49%	120,41
Ostalo			663,04	692,84	786,24	795,68	851,13	79,51%	106,97
Ukupan uvoz iz zemalja CEFTA-e			741,69	828,12	921,07	977,81	1.070,44	100,00%	109,47

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U periodu I-VI 2017. godine najveće učešće u ukupnom uvozu iz CEFTA-e imaju: ulje od sjemena suncokreta (TB 1512) od 5,08%; naftna ulja (TB 2710) od 4,72%; električna energija (TB 2716) od 4,09%; kukuruz (TB 1005) od 3,38%; te pšenica i suražica (TB 1001) od 3,21%.

U posmatranom periodu 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, zabilježen je značajan rast uvoza: pšenice i suražice (TB 1001) od 134,97%; električne energije (TB 2716) od 46,30%; suncokretovog ulja (TB 1512) od 25,49%; te naftnih ulja (TB 2710) od 24,31%.

U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, zabilježen je pad uvoza kukuruza (TB 1005) od 32,47%.

6.3 Robna razmjena sa Srbijom

Tabela 20. - Robna razmjena BiH sa Srbijom po vrstama proizvoda

Mil.KM

God.	I-VI	IZVOZ	INDEX izvoz	UVOZ	INDEX uvoz	OBIM	DEFICIT/SUFICIT	INDEX deficit	POKRIVENOST (%)
2013	Ind.	294,8	-	353,3	-	648,08	-58,58	-	83,42
	Polj.	41,53	-	301,9	-	343,40	-260,34	-	13,76
	Ukupno	336,28	-	655,20	-	991,48	-318,92	-	51,32
2014	Ind.	300,4	101,92	421,5	119,30	721,93	-121,09	206,71	71,27
	Polj.	53,47	128,75	315,8	104,61	369,26	-262,32	100,76	16,93
	Ukupno	353,89	105,24	737,30	112,53	1.091,19	-383,41	120,22	48,00
2015	Ind.	349,6	116,36	443,8	105,28	793,35	-94,21	77,80	78,77
	Polj.	48,73	91,14	360,5	114,15	409,19	-311,73	118,84	13,52
	Ukupno	398,30	112,55	804,24	109,08	1.202,54	-405,94	105,88	49,53
2016	Ind.	293,7	84,03	480,2	108,21	773,95	-186,49	197,95	61,17
	Polj.	51,41	105,50	393,1	109,05	444,50	-341,68	109,61	13,08
	Ukupno	345,14	86,65	873,31	108,59	1.218,45	-528,17	130,11	39,52
2017	Ind.	435,1	148,13	518,9	108,06	954,05	-83,83	44,95	83,85
	Polj.	61,33	119,30	419,8	106,81	481,17	-358,51	104,93	14,61
	Ukupno	496,44	143,84	938,78	107,50	1.435,22	-442,34	83,75	52,88

Izvor: Agencija za statistiku BiH

*Poljoprivredni i industrijski proizvodi su razvrstani po WTO

Bosna i Hercegovina je u periodu I-VI 2017. godine u Srbiju izvezla robe u vrijednosti od 496,44 miliona KM, što je za 43,84% više u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz iz Srbije iznosio je 938,78 miliona KM i veći je za 7,50% u odnosu na vrijednost uvoza u istom periodu prethodne godine. Vanjskotrgovinski deficit u robnoj razmjeni sa Srbijom iznosio je 442,34 miliona KM i manji je za 16,25% u odnosu na isti period prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom sa Srbijom iznosila je 52,88%.

Izvoz u Srbiju u periodu I-VI 2017. godine učestvuje sa 9,53% u ukupnom bh izvozu, dok uvoz iz Srbije učestvuje sa 10,90% u ukupnom bh uvozu.

U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, došlo je do rasta izvoza industrijskih proizvoda od 48,13% i rasta izvoza poljoprivrednih proizvoda od 19,30%. Zabilježen je rast uvoza industrijskih proizvoda od 8,06% i rast uvoza poljoprivrednih proizvoda od 6,81%. Zabilježen je značajan pad vanjskotrgovinskog deficita od 55,05% kod industrijskih proizvoda, te blagi rast deficita od 4,93% kod poljoprivrednih proizvoda.

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Srbiju, u periodu I-VI 2017. godine su: voće i orašasti plodovi (TB 0811) u vrijednosti od 13,38 miliona KM; ostali pripremljeni ili konzervirani proizvodi od mesa (TB 1602) u vrijednosti od 5,5 miliona KM; hljeb i ostala peciva (TB 1905) u vrijednosti od 5,49 miliona KM; čokolada i ostali prehrambeni proizvodi koji sadrže kakao (TB 1806) u vrijednosti od 5,21 milion KM; te mlijeko i pavlaka (TB 0401) u vrijednosti od 4,3 miliona KM.

Industrijski proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Srbiju u posmatranom periodu 2017. godine su: koks i polukoks od kamenog uglja (TB 2704) u vrijednosti od 96,63 miliona KM; električna energija (TB 2716) u vrijednosti od 57,19 miliona KM; toplo valjana žica od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7213) u vrijednosti od 27,17 miliona KM, te obrađeno drvo (TB 4407) u vrijednosti od 21,61 milion KM.

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **uvozili** iz Srbije u periodu od I-VI 2017. godine su: ulje od sjemena suncokreta (TB 1512) u vrijednosti od 54,4 miliona KM; kukuruz (TB 1005) u vrijednosti od 36,15 miliona KM; pšenica i suražica (TB 1001) u vrijednosti od 34,4 miliona KM; te suncokretovo sjeme (TB 1206) u vrijednosti od 29,76 miliona KM.

Od **industrijskih proizvoda** najviše su se **uvozili** iz Srbije: naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) u vrijednosti od 50,53 miliona KM; električna energija (TB 2716) u vrijednosti od 37,74 miliona KM; zatim toplo valjani pljosnati proizvodi od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7208) u vrijednosti od 12,29 miliona KM; te bakrene ploče, limovi i trake (TB 7409) u vrijednosti od 11,97 miliona KM.

7. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA EFTA-e

Tabela 21. - Uporedni pregled robne razmjene BiH sa EFTA-om

Mil.KM

OPIS	I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017	Prosjek	Index
IZVOZ	80,62	91,74	74,01	77,63	84,27	81,65	108,56
UVOZ	49,16	49,49	52,36	52,27	58,34	52,32	111,61
OBIM	129,78	141,23	126,36	129,90	142,61	133,98	109,79
DEFICIT/SUFICIT	31,46	42,25	21,65	25,35	25,92	29,33	102,26
POKRIVENOST (%)	164,00	185,38	141,35	148,50	144,43	-	-

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U periodu I-VI 2017. godine ukupan **izvoz** BiH u EFTA-u iznosio je 84,27 miliona KM, što je za 6,64 miliona KM više u odnosu na isti period 2016. godine i predstavlja rast od 8,56%.

U posmatranom periodu 2017. godine vrijednost **uvoza** iz EFTA-e iznosila je 58,34 miliona KM, što je za 6,07 miliona KM više u odnosu na isti period 2016. godine i predstavlja rast od 11,61%.

U periodu I-VI 2017. godine vrijednost **suficita** sa zemljama EFTA-e iznosila je 25,92 miliona KM, gdje je suficit povećan za 2,26% (ili za 572,43 hiljade KM).

Pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EFTA-e u posmatranom periodu 2017. godine iznosila je 144,43%.

7.1 Robna razmjena po zemljama – potpisnicama EFTA-e

Tabela 22. - Robna razmjena po zemljama potpisnicama EFTA-e

Mil.KM

POTPISNICA	I - VI 2016		I - VI 2017		INDEX
	IZVOZ	% učešća	IZVOZ	% učešća	
Island	0,03	0,03	0,04	0,04%	139,92
Lihtenštajn	0,78	1,01	0,57	0,67%	72,85
Norveška	9,49	12,23	9,07	10,76%	95,51
Švicarska	67,32	86,73	74,60	88,52%	110,80
Ukupno EFTA	77,63	100,00	84,27	100,00%	108,56
POTPISNICA	UVOZ	% učešća	UVOZ	% učešća	INDEX
Island	0,76	1,45	0,34	0,58%	44,47
Lihtenštajn	0,04	0,08	0,05	0,08%	111,86
Norveška	6,49	12,42	6,51	11,15%	100,25
Švicarska	44,99	86,06	51,46	88,19%	114,38
Ukupno EFTA	52,27	100,00	58,34	100,00%	111,61
POTPISNICA	DEFICIT/SUFICIT	% učešća	DEFICIT/SUFICIT	% učešća	INDEX
Island	-0,73	-2,88	-0,30	-1,16%	41,08
Lihtenštajn	0,74	2,91	0,52	2,01%	70,65
Norveška	3,00	11,85	2,56	9,88%	85,26
Švicarska	22,34	88,11	23,14	89,26%	103,59
Ukupno EFTA	25,35	100,00	25,92	100,00%	102,26

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U periodu I-VI 2017. godine u ukupnom izvozu u zemlje EFTA-e (84,27 miliona KM), Švicarska ostvaruje najznačajnije učešće od 88,52% (74,60 miliona KM), a Norveška učestvuje sa 10,76% (9,07 miliona KM), te zajedno učestvuju sa 99,28% u ukupnom bh izvozu u zemlje potpisnice EFTA-e.

U posmatranom periodu zabilježen je rast izvoza na Island od 39,92% i rast izvoza u Švicarsku od 10,80%; dok je pad izvoza zabilježen u Lihtenštajn od 27,15%, te u Norvešku od 4,49% u odnosu na isti period prethodne godine.

U periodu I-VI 2017. godine u ukupnom uvozu iz zemalja EFTA-e (58,34 miliona KM), Švicarska ostvaruje veoma značajno učešće od 88,19% (51,46 miliona KM), a Norveška učestvuje sa

11,15% (6,51 milion KM), te zajedno učestvuju sa 99,34% u ukupnom bh uvozu iz zemalja potpisnica EFTA-e.

U posmatranom periodu 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, zabilježen je rast uvoza iz Lihtenštajna od 11,86%; iz Norveške od 0,25%; te iz Švicarske od 14,38%; dok je pad uvoza zabilježen sa Islanda od 55,53%.

U periodu I-VI 2017. godine BiH je ostvarila suficit u razmjeni sa Švicarskom od 23,14 miliona KM, zatim sa Norveškom od 2,56 miliona KM, te sa Lihtenštajnom od 0,52 miliona KM, dok sa Islandom ostvaruje deficit od 0,30 miliona KM.

7.2 Robna razmjena sa zemljama EFTA-e po tarifnim brojevima (TB)

Tabela 23. - Struktura BiH izvoza u zemlje EFTA-e po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017	Učešće 2017	Index
1	2716	Električna energija	32,44	37,22	19,98	7,03	14,36	17,04%	204,29
2	9403	Ostali namještaj i njegovi dijelovi	4,53	5,05	7,34	7,30	9,10	10,80%	124,65
3	7308	Željezne ili čelične konstrukcije (osim montažnih zgrada iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija	3,19	3,90	4,50	5,07	6,15	7,30%	121,29
4	7610	Konstrukcije (osim montažnih zgrada iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija	2,71	2,92	4,11	3,92	4,87	5,78%	124,32
5	9401	Sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402) i njihovi dijelovi	0,19	3,09	1,79	3,56	4,70	5,58%	132,02
Ukupno (1-5)			43,07	52,18	37,71	26,88	39,18	46,50%	145,77
Ostalo			37,55	39,56	36,30	50,75	45,09	53,50%	88,84
Ukupan izvoz u zemlje EFTA-e			80,62	91,74	74,01	77,63	84,27	100,00%	108,55

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U periodu I-VI 2017. godine najveće učešće u ukupnom izvozu na tržište EFTA-e imaju sljedeći proizvodi: električna energija (TB 2716) od 17,04%; ostali namještaj i njegovi dijelovi (TB 9403) od 10,80%; željezne ili čelične konstrukcije (osim montažnih zgrada iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija (TB 7308) od 7,30%; konstrukcije (osim montažnih zgrada iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija (TB 7610) od 5,78%; te sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402) i njihovi dijelovi (TB 9401) od 5,58%.

U posmatranom periodu 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, svi navedeni proizvodi bilježe rast izvoza u EFTA-u i to: električna energija (TB 2716) od 104,29%; ostali namještaj i njegovi dijelovi (TB 9403) od 24,65%; željezne ili čelične konstrukcije (osim montažnih zgrada iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija (TB 7308) od 21,29%; konstrukcije (osim montažnih zgrada iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija (TB 7610) od 24,32%; te sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402) i njihovi dijelovi (TB 9401) od 32,02%.

Tabela 24. - Struktura BiH uvoza iz zemalja EFTA-e po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-VI 2013	I-VI 2014	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2017	Učešće 2017	Index
1	3004	Lijekovi (osim proizvoda iz tarifnih brojeva 3002, 3005 i 3006) za terapijsku ili profilaktičnu upotrebu	9,50	6,02	6,64	7,76	9,12	15,63%	117,52
2	3002	Ljudska krv, životinjska krv pripremljena za terapijsku, profilaktičnu ili dijagnostičku upotrebu	8,12	6,88	7,66	6,96	8,97	15,37%	128,89
3	3808	Insekticidi, rodenticidi, fungicidi, herbicidi, sredstva protiv klijanja, sredstva za reguliranje rasta biljaka	3,11	3,19	3,53	3,97	3,23	5,54%	81,40
4	7901	Cink u sirovim oblicima	0,00	0,00	1,87	1,77	2,83	4,85%	159,63
5	5209	Pamučne tkanine, masenog udjela pamuka 85% ili većeg, mase veće od 200 g/m ²	1,83	1,98	2,30	2,04	2,45	4,20%	119,79
Ukupno (1-5)			22,57	18,06	22,00	22,51	26,60	45,59%	118,18
Ostalo			26,59	31,43	30,35	29,77	31,75	54,41%	106,65
Ukupan uvoz iz zemalja EFTA-e			49,16	49,49	52,36	52,27	58,34	100,00%	111,61

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U periodu I-VI 2017. godine najveće učešće u ukupnom uvozu iz zemalja EFTA-e imaju sljedeći proizvodi: lijekovi (osim proizvoda iz tarifnih brojeva 3002, 3005 i 3006) za terapijsku ili profilaktičnu upotrebu (TB 3004) od 15,63%; ljudska krv, životinjska krv pripremljena za terapijsku, profilaktičnu ili dijagnostičku upotrebu, antiserumi (TB 3002) od 15,37%; insekticidi, rodenticidi, fungicidi, herbicidi, sredstva protiv klijanja (TB 3808) od 5,54%; cink u sirovim oblicima (TB 7901) od 4,85%; te pamučne tkanine, masenog udjela pamuka 85% ili većeg, mase veće od 200 g/m² (TB 5209) od 4,20%.

U posmatranom periodu najveći rast uvoza iz zemalja EFTA-e zabilježen je kod cinka u sirovim oblicima (TB 7901) od 59,63%; ljudske i životinjske krvi (TB 3002) od 28,89%; pamučnih tkanina (TB 5209) od 19,79%; te lijekova (TB 3004) od 17,52%.

U periodu I-VI 2017. godine pad uvoza iz zemalja EFTA-e je zabilježen kod insekticida, rodenticida, fungicida, herbicida, sredstava protiv klijanja (TB 3808) od 18,60%.

8. ROBNA RAZMJENA BIH SA TURSKOM

Tabela 25. - Robna razmjena BiH sa **Turskom** po vrstama proizvoda

Mil.KM

God.	I-VI	IZVOZ	INDEX izvoz	UVOZ	INDEX uvoz	OBIM	DEFICIT/SUFICIT	INDEX deficit	POKRIVENOST (%)
2013	Ind.	72,45	-	206,68	-	279,13	-134,23	-	35,05
	Polj.	23,07	-	32,94	-	56,01	-9,87	-	70,04
	Ukupno	95,52	-	239,62	-	335,15	-144,10	-	39,86
2014	Ind.	68,49	94,54	233,99	113,21	302,48	-165,50	123,29	29,27
	Polj.	40,73	176,53	32,48	98,60	73,21	8,25	-83,60	125,40
	Ukupno	109,22	114,34	266,47	111,20	375,69	-157,25	109,13	40,99
2015	Ind.	73,25	106,94	276,57	118,20	349,82	-203,33	122,86	26,48
	Polj.	101,30	248,71	31,22	96,12	132,52	70,08	849,52	324,47
	Ukupno	174,55	159,81	307,79	115,51	482,34	-133,25	84,74	56,71
2016	Ind.	49,70	67,85	301,58	109,04	351,28	-251,88	123,88	16,48
	Polj.	108,07	106,68	32,28	103,40	140,35	75,79	108,14	334,78
	Ukupno	157,77	90,39	333,86	108,47	491,63	-176,09	132,16	47,26
2017	Ind.	60,08	120,88	322,97	107,09	383,05	-262,89	104,37	18,60
	Polj.	127,84	118,30	34,10	105,64	161,94	93,74	123,69	374,89
	Ukupno	187,92	119,11	357,07	106,95	544,98	-169,15	96,06	52,63

Izvor: Agencija za statistiku BiH

*Poljoprivredni i industrijski proizvodi su razvrstani po WTO

Bosna i Hercegovina je u periodu I-VI 2017. godine u Tursku izvezla robe u vrijednosti od 187,92 miliona KM, što je za 19,11% više u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz iz Turske u posmatranom periodu 2017. godine iznosio je 357,07 miliona KM i veći je za 6,95% u odnosu na vrijednost uvoza u istom periodu prethodne godine.

Vanjskotrgovinski deficit u robnoj razmjeni sa Turskom iznosio je 169,15 miliona KM i manji je za 3,94% u odnosu na isti period prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom sa Turskom u periodu I-VI 2017. godine iznosila je 52,63%.

Izvoz u Tursku u periodu I-VI 2017. godine učestvuje sa 3,61% u ukupnom bh izvozu, dok uvoz iz Turske učestvuje sa 4,15% u ukupnom bh uvozu.

U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, došlo je do rasta izvoza industrijskih proizvoda (20,88%), rasta uvoza industrijskih proizvoda (7,09%), te rasta deficita u razmjeni industrijskim proizvodima (4,37%).

U posmatranom periodu 2017. godine došlo je do rasta izvoza poljoprivrednih proizvoda u Tursku od 18,30%, te rasta uvoza poljoprivrednih proizvoda iz Turske za 5,64%. Bosna i Hercegovina zabilježila je rast suficita u razmjeni poljoprivrednim proizvodima sa Turskom od 23,69%.

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Tursku u periodu I-VI 2017. godine su: ulje od sjemena suncokreta (TB 1512) u vrijednosti od 73,85 miliona KM; brašno od pšenice ili suražice (TB 1101) u vrijednosti od 30,88 miliona KM; zatim kukuruz (TB 1005) u vrijednosti od 9,92 miliona KM; te ostali šećeri, laktoza, maltoza, glukoza i fruktoza (TB 1702) u vrijednosti od 3,02 miliona KM.

Industrijski proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Tursku u posmatranom periodu 2017. godine su: sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402) i njihovi dijelovi (TB 9401) u vrijednosti od 15,44 miliona KM; otpaci od željeza ili čelika (TB 7204) u vrijednosti od 13,51 milion KM; zatim bombe, granate, torpeda, mine, rakete i slična vojna municija i njihovi dijelovi (TB 9306) u vrijednosti od 5,89 miliona KM; te ostale soli neorganskih kiselina ili peroksikiselina (uključujući aluminosilikate hemijski određene ili neodređene) osim azida (TB 2842) u vrijednosti od 3,36 miliona KM.

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **uvozili** iz Turske u periodu I-VI 2017. godine su: agrumi, svježi ili suhi (TB 0805) u vrijednosti od 5,28 miliona KM; paradajz, svjež ili rashlađen (TB 0702) u vrijednosti od 4,16 miliona KM; hljeb, peciva, kolači, keksi i ostali pekarski proizvodi (TB 1905) u vrijednosti od 3,55 miliona KM; te ostalo povrće, svježe ili rashlađeno (TB 0709) u vrijednosti od 3,51 milion KM.

Industrijski proizvodi koji su se najviše **uvozili** iz Turske u posmatranom periodu 2017. godine su: T-majice, majice bez rukava i ostale potkošulje, pletene ili heklane (TB 6109) u vrijednosti od 9,96 miliona KM; kostimi, kompleti, jakne, sakoi, haljine, suknje (TB 6204) u vrijednosti od 9,51 milion KM; lijekovi (TB 3004) u vrijednosti od 8,55 miliona KM; osobni automobili i druga motorna vozila uglavnom namijenjena prijevozu osoba (osim vozila iz tarifnog broja 8702) (TB 8703) u vrijednosti od 7,64 miliona KM; te monofilamenti bilo koje dimenzije poprečnog presjeka većeg od 1 mm (TB 3916) u vrijednosti od 7,27 miliona KM.

9. ROBNA RAZMJENA BIH U SEKTORU POLJOPRIVREDE

Prvo polugodište 2017.godine, u sektoru poljoprivrede, obilježile su aktivnosti koje se odnose na rješavanje spornih trgovinskih pitanja i pitanja položaja proizvođača poljoprivrednih proizvoda u Bosni i Hercegovini. U ovom periodu je održan i Sajam poljoprivrede u Novom Sadu na kojem je Bosna i Hercegovina bila Zemlja partner.

Odobrenje prevoza svježeg mesa preko teritorije Evropske unije je rezultat višemjesečnih napora i provedenih aktivnosti Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Kancelarije za veterinarstvo BiH sa nadležnim službama Evropske komisije. Na ovaj način je omogućeno izvoznima iz BiH da koriste i druge, komercijalno prihvatljivije mogućnosti prevoza mesa ne samo u R. Tursku nego i u Rusku Federaciju.

Iako je planirano da stupanjem na snagu Dodatnog protokola uz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između BiH i EU, kako bi se uzelo u obzir pristupanje Republike Hrvatske, od 1. februara 2017. godine počnu primjenjivati odredbe dodatne liberalizacije i dodatnog pristupa tržištu Evropske unije za dogovorene proizvode iz BiH, to se ipak nije desilo, jer nisu blagovremeno izvršene izmjene uredbi Evropske komisije čime se primjena sporazuma i sistema tarifnih kvota prolongirana za dva mjeseca. Ovim je bh izvoznima praktično odgođen status preferencijalnog režima trgovine za dodate vrste i količine proizvoda. Sa ovim su se u februaru među prvima susreli izvoznici ribe kada su im naplaćivane carine u punom iznosu, iako je BiH kroz adaptaciju SSP-a ugovorila bescarinski izvoz od 500 tona ribe. S obzirom da se radilo o neažurnosti evropske administracije, Evropska komisija se obavezala da će se po uspostavljanju administriranja tarifnim kvotama osigurati i retroaktivna primjena, onako kako je to dogovoreno i planirano za 01. februar i u potpunosti izvršiti refundiranje naplaćivane carine bh izvoznima.

Odredbe Dodatnog protokola uz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između BiH i EU, kako bi se uzelo u obzir pristupanje Republike Hrvatske, u domenu uvoza poljoprivrednih proizvoda iz EU, a na osnovu carinskih kvota koje su usvojene kroz Dodatni protokol, počele su se primjenjivati od 01.02.2017.godine, na temeljima Odluke o upravljanju tarifnim kvotama za poljoprivredne proizvode koju je usvojio Savjet ministara BiH. Na osnovu odredbi pomenute Odluke formirana je i Komisija za odobravanje korišćenja bescarinskih tarifnih kvota, u čijem su sastavu pored jednog predstavnika Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH i predstavnici iz entitetskih ministarstava poljoprivrede i Ministarstva finansija i trezora - Uprave za indirektno oporezivanje. Posebna pažnja je posvećena stvaranju jednakih uslova za sve subjekte u poslovanju sa hranom u prehrambenoj industriji Bosne i Hercegovine, tako i na razvoju domaće poljoprivredne proizvodnje tržišnim uvezivanjem sa prehrambenom industrijom.

Do 30.06.2017.godine sve kvote za bezcarinski uvoz poljoprivrednih proizvoda na tržište BiH nisu iskorištene, (iskorištenost oko 50%, osim proizvoda od svježeg grožđa koji su uvezeni u 100% iznosu). Pretpostavka je da će u drugoj polovini godine iskorištenost kvota biti veća, zbog strukture proizvoda na koje su kvote odobrene.

U prvom polugodištu 2017.godine uvezeno je 1.490.610.453 KM poljoprivrednih proizvoda, što je 7% više u odnosu na isti period predhodne godine. Izvoz je, u istom periodu, 17% viši od izvoza ostvarenog u prvom polugodištu 2016. godine i iznosio je 447.881.510 KM. Prema navedenim podacima deficit u spoljnotrgovinskom prometu poljoprivrednim proizvodima je i dalje evidentan u iznosu od 1.042.728.943 KM.

Jedna od značajnih aktivnosti koje su obilježile ovaj kvartal je da je donošenje odluke Savjeta ministara BiH da Bosna i Hercegovina učestvuje kao zemlja partner na 84. međunarodnom sajmu poljoprivrede 2017. godine, koji se tradicionalno održava tokom maja u Novom Sadu. Organizacija zajedničkog nastupa BiH na ovom sajmu je jedinstvena prilika za bh kompanije da predstavljaju proizvode i usluge, te unaprijede postojeću i ostvare novu saradnju sa zainteresovanim partnerima zajedničkog nastupa na trećim tržištima. Pored Novosadskog sajma, značajno je napomenuti i Mostarski sajam na kojem je uz pokroviteljstvo Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH u dijelu koji se odnosio na poljoprivredu, održan je okrugli sto na kome je predstavljena proizvodnja vina u Bosni i Hercegovini, a posredstvom platforme regionalne saradnje zemalja Centralne i Istočne Evrope sa NR Kinom, (CEI 16+1), razgovaralo o izvozu vina na veliko kinesko tržište.

Veoma značajna aktivnost koja se odvijala u sektoru poljoprivrede u prvom polugodištu je i izrada Nacrta strateškog plana ruralnog razvoja BiH, koji je poslije niza koordinativnih sastanaka predstavnika svih nadležnih institucija, pripremljen i dostavljen u javnu raspravu.

Tabela 26. - Uporedni pregled BiH razmjene **poljoprivrednim proizvodima** po regionima Mil.KM

Region	I-VI 2016				I-VI 2017				INDEX	
	IZVOZ	Učešće	UVOZ	Učešće	IZVOZ	Učešće	UVOZ	Učešće	IZVOZ	UVOZ
EU	140,62	33,99%	721,41	52,01%	167,94	33,94%	765,67	50,80%	119,43	106,14
CEFTA	129,46	31,29%	436,04	31,43%	146,58	29,62%	468,57	31,09%	113,23	107,46
EFTA	4,44	1,07%	1,59	0,11%	8,01	1,62%	1,34	0,09%	180,41	84,28
Uost*	108,07	26,12%	32,28	2,33%	127,84	25,83%	34,10	2,26%	118,30	105,64
Ostatak svijeta	31,16	7,53%	195,85	14,12%	44,51	8,99%	237,54	15,76%	142,84	121,29
UKUPNO	413,75	100,00%	1.387,16	100,00%	494,88	100,00%	1.507,21	100,00%	119,61	108,65

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

** Poljoprivredni proizvodi su razvrstani po WTO

U periodu I-VI 2017. godine izvoz poljoprivrednih proizvoda iznosio je 494,88 miliona KM, zatim uvoz poljoprivrednih proizvoda bio je 1,51 milijardu KM, te je zabilježen deficit u razmjeni poljoprivrednim proizvodima od 1,01 milijardu KM.

U posmatranom periodu 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, izvoz poljoprivrednih proizvoda je povećan za 19,61%, dok je uvoz povećan za 8,65%, što je dovelo do rasta deficita od 4,00%.

Pokrivenost uvoza izvozom BiH u razmjeni poljoprivrednim proizvodima iznosila je 32,83%.

Posmatrano po regijama, u periodu I-VI 2017. godine izvoz poljoprivrednih proizvoda u EU je povećan za 19,43%, uvoz poljoprivrednih proizvoda iz EU je povećan za 6,14%, te je zabilježen rast deficita u razmjeni poljoprivrednih proizvoda sa EU od 2,92%. U posmatranom periodu 2017. godine izvoz poljoprivrednih proizvoda u EU učestvuje sa 33,94% u ukupnom bh izvozu poljoprivrednih proizvoda, a uvoz poljoprivrednih proizvoda iz EU učestvuje sa 50,80% u ukupnom bh uvozu poljoprivrednih proizvoda. U razmjeni poljoprivrednim proizvodima sa EU pokrivenost uvoza izvozom u periodu I-VI 2017. godine iznosila je 21,93%.

U robnoj razmjeni sa zemljama CEFTA-e u periodu I-VI 2017. godine, zabilježen je rast izvoza poljoprivrednih proizvoda za 13,23%, zatim rast uvoza za 7,46%, te rast deficita od 5,03%. U posmatranom periodu 2017. godine izvoz poljoprivrednih proizvoda u CEFTA-u učestvuje sa 29,62% u ukupnom bh izvozu poljoprivrednih proizvoda, a uvoz poljoprivrednih proizvoda iz CEFTA-e učestvuje sa 31,09% u ukupnom bh uvozu poljoprivrednih proizvoda. U razmjeni poljoprivrednim proizvodima sa CEFTA-om pokrivenost uvoza izvozom u 2017. godini iznosila je 31,28%.

Izvoz poljoprivrednih proizvoda u zemlje EFTA-e u periodu I-VI 2017. godine povećan je za 80,41%, dok je uvoz poljoprivrednih proizvoda iz EFTA-e smanjen za 15,72%. Bosna i Hercegovina sa zemljama EFTA-e je u posmatranom periodu 2017. godine ostvarila suficit u robnoj razmjeni poljoprivrednim proizvodima u vrijednosti od 6,67 miliona KM, te rast suficita od 134,04%. U razmjeni poljoprivrednim proizvodima sa EFTA-om pokrivenost uvoza izvozom u posmatranom periodu 2017. godine iznosila je 597,76%.

U periodu I-VI 2017. godine u odnosu na isti period 2016. godine, došlo je do rasta izvoza poljoprivrednih proizvoda u Tursku (UoST) od 18,30% i rasta uvoza poljoprivrednih proizvoda iz Turske od 5,64%, što je dovelo do rasta suficita u razmjeni poljoprivrednim proizvodima sa Turskom od 23,69%. Pokrivenost uvoza izvozom BiH u razmjeni poljoprivrednim proizvodima sa Turskom iznosila je 374,93%.

STATISTIČKI DODATAK

Prilog 1

Izvoz BiH po zemljama EU za I-VI (2016. i 2017. godine)

Mil.KM

R. br.	DRŽAVA	I-VI 2016		I-VI 2017		INDEX
		Vrijednost	Učešće	Vrijednost	Učešće	
1	AUSTRIJA	366,89	10,97%	437,96	11,61%	119,37
2	BELGIJA	23,57	0,70%	27,66	0,73%	117,37
3	BUGARSKA	43,95	1,31%	39,14	1,04%	89,06
4	CIPAR	0,19	0,01%	0,26	0,01%	137,51
5	ČEŠKA	70,34	2,10%	76,16	2,02%	108,28
6	DANSKA	7,05	0,21%	7,96	0,21%	112,89
7	ESTONIJA	2,84	0,08%	1,22	0,03%	42,83
8	FINSKA	1,00	0,03%	1,68	0,04%	167,91
9	FRANCUSKA	74,63	2,23%	91,73	2,43%	122,91
10	GRČKA	5,10	0,15%	5,09	0,13%	99,80
11	HRVATSKA	476,63	14,25%	601,81	15,96%	126,26
12	IRSKA	0,13	0,00%	0,10	0,00%	77,94
13	ITALIJA	574,76	17,18%	601,12	15,94%	104,59
14	LATVIJA (LETONIJA)	0,43	0,01%	1,07	0,03%	247,53
15	LITVANIJA	0,66	0,02%	6,40	0,17%	964,50
16	LUKSEMBURG	29,99	0,90%	30,40	0,81%	101,35
17	MAĐARSKA	101,12	3,02%	118,95	3,15%	117,63
18	MALTA	0,53	0,02%	0,11	0,00%	20,96
19	NIZOZEMSKA (HOLANDIJA)	99,04	2,96%	131,16	3,48%	132,43
20	NJEMAČKA	755,07	22,57%	772,69	20,49%	102,33
21	POLJSKA	45,66	1,37%	56,26	1,49%	123,21
22	PORTUGAL	1,96	0,06%	1,61	0,04%	81,98
23	RUMUNIJA	64,39	1,92%	74,00	1,96%	114,94
24	SLOVAČKA	67,40	2,02%	75,52	2,00%	112,04
25	SLOVENIJA	382,11	11,42%	460,16	12,20%	120,42
26	ŠPANIJA	85,42	2,55%	77,26	2,05%	90,45
27	ŠVEDSKA	40,06	1,20%	48,06	1,27%	119,95
28	UK	24,04	0,72%	26,10	0,69%	108,59
Ukupno EU		3.344,96	100,00%	3.771,61	100,00%	112,75

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Prilog 2

Uvoz BiH po zemljama EU za I-VI (2016. i 2017. godine)

Mil.KM

R. br.	DRŽAVA	I-VI 2016		I-VI 2017		INDEX
		Vrijednost	Učešće	Vrijednost	Učešće	
1	AUSTRIJA	270,75	5,65%	301,66	5,75%	111,42
2	BELGIJA	68,92	1,44%	69,02	1,32%	100,14
3	BUGARSKA	63,87	1,33%	68,62	1,31%	107,44
4	CIPAR	1,69	0,04%	2,19	0,04%	129,86
5	ČEŠKA	130,25	2,72%	166,47	3,17%	127,81
6	DANSKA	14,35	0,30%	15,84	0,30%	110,39
7	ESTONIJA	1,47	0,03%	1,68	0,03%	113,89
8	FINSKA	6,76	0,14%	12,63	0,24%	186,83
9	FRANCUSKA	170,81	3,57%	180,79	3,45%	105,85
10	GRČKA	93,42	1,95%	100,45	1,92%	107,52
11	HRVATSKA	724,90	15,14%	829,47	15,82%	114,43
12	IRSKA	18,37	0,38%	23,40	0,45%	127,41
13	ITALIJA	929,13	19,40%	994,44	18,97%	107,03
14	LATVIJA	3,29	0,07%	2,66	0,05%	80,90
15	LITVANIJA	3,75	0,08%	4,25	0,08%	113,31
16	LUKSEMBURG	3,31	0,07%	3,78	0,07%	114,20
17	MAĐARSKA	187,75	3,92%	221,37	4,22%	117,91
18	MALTA	14,12	0,29%	14,89	0,28%	105,46
19	NIZOZEMSKA	112,74	2,35%	127,28	2,43%	112,90
20	NJEMAČKA	974,85	20,36%	1.005,03	19,17%	103,10
21	POLJSKA	218,40	4,56%	261,81	4,99%	119,88
22	PORTUGAL	14,95	0,31%	17,95	0,34%	120,07
23	RUMUNIJA	85,99	1,80%	92,91	1,77%	108,04
24	SLOVAČKA	68,09	1,42%	68,68	1,31%	100,87
25	SLOVENIJA	405,78	8,47%	440,60	8,40%	108,58
26	ŠPANIJA	86,45	1,81%	92,29	1,76%	106,76
27	ŠVEDSKA	50,41	1,05%	45,31	0,86%	89,88
28	UK	64,39	1,34%	77,82	1,48%	120,86
Ukupno EU		4.788,96	100,00%	5.243,30	100,00%	109,49

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Prilog 3

Deficit BiH po zemljama EU za I-VI (2016. i 2017. godine)

Mil.KM

R. br.	DRŽAVA	I-VI 2016		I-VI 2017		INDEX
		Vrijednost	Učešće	Vrijednost	Učešće	
1	AUSTRIJA	96,14	-6,66%	136,30	-9,26%	141,77
2	BELGIJA	-45,35	3,14%	-41,36	2,81%	91,19
3	BUGARSKA	-19,92	1,38%	-29,48	2,00%	147,97
4	CIPAR	-1,50	0,10%	-1,94	0,13%	128,91
5	ČEŠKA	-59,91	4,15%	-90,31	6,14%	150,74
6	DANSKA	-7,30	0,51%	-7,88	0,54%	107,96
7	ESTONIJA	1,37	-0,09%	-0,46	0,03%	-33,69
8	FINSKA	-5,76	0,40%	-10,96	0,74%	190,11
9	FRANCUSKA	-96,18	6,66%	-89,06	6,05%	92,60
10	GRČKA	-88,32	6,12%	-95,36	6,48%	107,97
11	HRVATSKA	-248,27	17,19%	-227,66	15,47%	91,70
12	IRSKA	-18,24	1,26%	-23,30	1,58%	127,75
13	ITALIJA	-354,37	24,54%	-393,32	26,73%	110,99
14	LATVIJA	-2,86	0,20%	-1,59	0,11%	55,69
15	LITVANIJA	-3,09	0,21%	2,15	-0,15%	-69,81
16	LUKSEMBURG	26,68	-1,85%	26,61	-1,81%	99,75
17	MAĐARSKA	-86,62	6,00%	-102,42	6,96%	118,23
18	MALTA	-13,59	0,94%	-14,78	1,00%	108,78
19	NIZOZEMSKA	-13,70	0,95%	3,87	-0,26%	-28,27
20	NJEMAČKA	-219,77	15,22%	-232,35	15,79%	105,72
21	POLJSKA	-172,74	11,96%	-205,55	13,97%	119,00
22	PORTUGAL	-12,99	0,90%	-16,35	1,11%	125,82
23	RUMUNIJA	-21,61	1,50%	-18,90	1,28%	87,48
24	SLOVAČKA	-0,69	0,05%	6,84	-0,46%	-998,37
25	SLOVENIJA	-23,67	1,64%	19,56	-1,33%	-82,61
26	ŠPANIJA	-1,03	0,07%	-15,03	1,02%	1458,67
27	ŠVEDSKA	-10,35	0,72%	2,75	-0,19%	-26,55
28	UK	-40,35	2,79%	-51,72	3,51%	128,16
Ukupno EU		-1.444,00	100,00%	-1.471,69	100,00%	101,92

Izvor: Agencija za statistiku BiH